

Inbreng Geothermie Nederland op ontwerpbesluit prioriteringskader ACM

Geothermie Nederland waardeert de inspanningen van de ACM, maar ziet belangrijke knelpunten die de ontwikkeling van duurzame warmte kunnen belemmeren en zelfs onnodige netverzwaring veroorzaken:

1. Congestieverzachting onvoldoende uitgewerkt

Geothermieprojecten met WKK, opslag of flexibele inzet kunnen bijdragen aan congestieverlichting. Dit wordt onvoldoende erkend. Bijlage 14 is te beperkt en mist toekomstgerichte oplossingen.

2. Beperkende aanvraagvereisten

Alleen warmtebedrijven mogen prioriteringsverzoeken indienen, terwijl warmtebronnen vaak door andere partijen worden ontwikkeld. Dit belemmert projecten die essentieel zijn voor leveringszekerheid.

3. Onduidelijkheid over prioriteit voor warmtebronnen

Het onderscheid tussen integrale systemen en losse bronnen is onpraktisch. Bronnen die later worden gekoppeld aan een warmtenet moeten ook prioriteit kunnen krijgen. Expliciete bevestiging voor uitbreidingen is gewenst.

4. Geothermie als basisvoorziening

Geothermie is cruciaal voor verduurzaming en netontlasting, maar wordt niet als basisbehoefte erkend. ACM gaat uit van vervangbaarheid van bronnen, wat in de praktijk onrealistisch is. Zonder erkenning komt warmtelevering aan 600.000 afnemers in gevaar.

1. Categorie 1 “Congestieverzachter” is onvoldoende hanteerbaar

De eerste categorie in het prioriteringskader betreft congestieverzachtende maatregelen. Geothermie Nederland heeft begrip voor de keuze om het kader primair te laten gaan over marktordening. Tegelijkertijd hebben overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties ook een opdracht om te verduurzamen en de warmtetransitie de komende jaren verder invulling te geven.

Bijlage 14 lijkt ons toereikend voor de korte termijn congestieverzachtters maar verzachtende maatregelen in de toekomst kunnen alleen met een bredere interpretatie van Bijlage 14 eventueel prioriteit krijgen. Dit lijkt ons ‘penny wise, pound foolish’.

De essentie van congestieverzachtters is dat zij ervoor zorgen dat er extra transportcapaciteit beschikbaar komt voor andere partijen. Onduidelijk blijft of daarbij onderscheid gemaakt kan worden tussen aanvragers van firm en van non-firm capaciteit.

Geothermieprojecten met een WKK-installatie en/of buffering (zoals warmteopslag) kunnen zeker bijdragen aan congestieverzachting. Het deel van mogelijke opslag lijkt in Bijlage 14 onvoldoende geborgd en zou aanvulling behoeven.

Wij verzoeken de ACM om oog te hebben voor het volgende:

- *“Geothermieprojecten met flexibele inzet (zoals WKK of HT-ATES) naast mogelijke andere voorbeelden duidelijker te erkennen als potentiële congestieverzachters. Warmtebronnen kunnen in veel gevallen netvriendelijk worden ingezet door uren met meeste afnamecongestie te vermijden en op momenten met invoedingscongestie juist wel elektriciteit af te nemen.”*

2. Aanvraagvereisten

In het huidige ontwerp-codebesluit is de categorie warmte opnieuw opgenomen, waarbij randnummers 119 en 120 hier expliciet op ingaan. Uit de toelichting bij deze randnummers, de vereiste bewijsstukken voor warmteprojecten en de ervaringen met het bestaande prioriteringskader, blijkt dat uitsluitend het warmtebedrijf of de warmtenetbeheerder een prioriteringsverzoek kan indienen voor benodigde netcapaciteit.

In de praktijk is de warmtebron echter vaak in eigendom van, of wordt ontwikkeld door, een andere partij dan het warmtebedrijf. In sommige gevallen is dit zelfs wettelijk verplicht, zoals bij geothermie waar deelname van EBN in de bron vereist is. Het eigendom van de warmtebron staat los van het integrale karakter van het warmtenet en de leveringsverplichting die op het warmtebedrijf rust.

Geothermie Nederland acht het dan ook onlogisch dat enkel het warmtebedrijf of de warmtenetbeheerder een prioriteringsverzoek kan indienen. De betreffende warmtebron is immers essentieel voor de leveringszekerheid en de bijbehorende elektriciteitsaansluiting is in veel gevallen niet in handen van het warmtebedrijf of de netbeheerder.

Het begrip “integraal” lijkt in het ontwerpbesluit te worden geïnterpreteerd als “eigendom van het warmtebedrijf”, terwijl dit in de praktijk vaak niet het geval is. Hierdoor ontstaat een knelpunt: de warmteproducent, die verantwoordelijk is voor de bron en de aansluiting, kan geen prioriteit verkrijgen voor de benodigde netcapaciteit.

Geothermie Nederland verzoekt de ACM dan ook om het prioriteringskader zodanig aan te passen dat ook warmteproducenten, mits zij aantoonbaar onderdeel zijn van een (toekomstig) integraal warmtesysteem, een prioriteringsverzoek kunnen indienen.

3. Onduidelijkheid over prioriteit voor warmtebronnen binnen integrale warmtesystemen

In paragraaf 5.9 (p. 44/67) van het ontwerpbesluit wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- Integrale warmtesystemen inclusief bronnen (categorie 3, nr. 119)
- Warmtebronnen sec (nr. 120, geen prioriteit)

Geothermie Nederland waardeert dat integrale warmtesystemen inclusief bronnen worden erkend als basisbehoefte en dat hun rol in het verminderen van netcongestie wordt onderstreept. Tegelijkertijd roept de gemaakte tweedeling vragen op over de praktische uitvoerbaarheid en rechtvaardigheid van het prioriteringskader.

In de praktijk is het ontwikkelen van een duurzame warmtebron, zoals geothermie, een onlosmakelijk onderdeel van een integraal warmtesysteem. Wanneer een bronaanvraag afzonderlijk wordt ingediend, bijvoorbeeld in een vroege fase van projectontwikkeling, lijkt deze volgens het ontwerpbesluit niet in aanmerking te komen voor prioriteit. Dit kan leiden tot vertraging of zelfs blokkering van projecten die uiteindelijk wél integraal zijn bedoeld en bijdragen aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving.

Geothermie Nederland verzoekt de ACM dan ook om te verduidelijken op welke wijze een duurzame warmtebron, die aantoonbaar onderdeel uitmaakt van een toekomstig integraal systeem, alsnog prioriteit kan verkrijgen. Wij gaan ervan uit dat uitbreidingen van bestaande systemen onder de prioritering vallen, maar vragen om expliciete bevestiging hiervan.

4. Verduidelijking en erkenning van geothermie als basisvoorziening

In de adviesbrief van de minister van Klimaat en Groene Groei wordt geconstateerd dat geothermie en collectieve warmtevoorzieningen momenteel niet expliciet zijn opgenomen in de definitie van warmtevoorziening binnen de categorie “basisbehoefte”. De minister adviseert om deze definitie aan te vullen, zodat ook duurzame warmtebronnen zoals geothermie onder deze categorie vallen.

Geothermie Nederland onderschrijft dit advies volledig en verzoekt de ACM om geothermie expliciet op te nemen in de categorie “basisbehoefte”. Geothermie speelt immers een cruciale rol in het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het verlagen van de elektriciteitsvraag.

Warmtenetten, inclusief de bijbehorende warmtebron, dragen aantoonbaar bij aan het verminderen van netcongestie. De beschikbaarheid van de bron is daarbij essentieel, ongeacht of deze in eigendom is van het warmtebedrijf of een derde partij. In het geval van geothermie is de bron vaak in handen van een andere entiteit, wat echter niets afdoet aan de integrale werking van het warmtesysteem. Daarom dienen ook warmtebronnen van derden in aanmerking te komen voor prioritering.

De ACM stelt op pagina 45 van het ontwerpbesluit dat “er meerdere aanbieders zijn van warmteproductie, welke productie geen integraal onderdeel uitmaakt van het warmtenet. Bij het wegvallen van een warmteproducent, kan worden gekozen voor een alternatieve partij.” Geothermie Nederland acht deze aanname onjuist. Het ontwikkelen van een warmtebron, zoals geothermie, vergt doorgaans 6 tot 10 jaar, is locatiegebonden en vereist vrijwel altijd een nieuwe elektriciteitsaansluiting. Het vervangen van een bron is dus niet eenvoudig of snel realiseerbaar.

Daarnaast stelt de ACM dat het “niet aannemelijk is dat de nationale veiligheid ernstig geschaad wordt of dat er ernstige afbreuk wordt gedaan aan publieke dienstverlening als warmteproducenten geen aanvullende of nieuwe transportcapaciteit kunnen krijgen.” Ook dit is een misvatting. Bestaande warmtebronnen kunnen onverwacht wegvallen, zoals recentelijk bij de Amercentrale, de afnemende rol van afvalverbrandingsinstallaties (AVI's), en de brand bij de AVI in Rotterdam. Bovendien mogen sommige bronnen, zoals gascentrales, door de nieuwe CO₂-normen in de Warmtewet (Wcw) niet langer als basislast worden ingezet.

Om te voldoen aan de leveringszekerheid en de CO₂-doelstellingen van de nieuwe Warmtewet zijn nieuwe warmtebronnen nodig, soms op zeer korte termijn. Zonder erkenning van alle warmtebronnen—ook die van derden—als basisbehoefte, komt de warmtelevering aan circa 600.000 afnemers, een vorm van publieke dienstverlening, ernstig onder druk te staan.

